

**MELDCODE HUISELIJK GEWELD
EN KINDERMISHANDLING
ZORGGAZ 2021**

INHOUD

INLEIDING	2
OVERWEGENDE	2
IN AANMERKING NEMENDE	3
Stelt de directie van ZorgAZ de volgende Meldcode Huiselijk Geweld en mishandeling vast in	3
Deel A - Stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en mishandeling (5 stappen)	3
Stap 1: In kaart brengen van signalen	3
Stap 2: Collegiale consultatie	4
Stap 3: Gesprek met de cliënt	4
Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld en/of mishandeling	4
Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden	5
Deel B - Besluit tot Hulp of Melding	6
VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN ZORGAZ	6
Belangrijke contactgegevens	6
Belangrijk basisdocument ter ondersteuning	6

INLEIDING

De bestuurder van ZorgAZ legt de volgende afspraken vast rondom signalering en eventuele rapportage bij huiselijk geweld, kindermishandeling, seksueel geweld, vrouwelijke genitale verminking, eer gerelateerd geweld en ouderenmishandeling.

OVERWEGENDE

- Dat ZorgAZ verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan zijn cliënten en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan cliënten die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld en/of mishandeling;
- Dat van de beroepskrachten die werkzaam zijn bij ZorgAZ op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met cliënten attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld en/of mishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen;
- Dat ZorgAZ een meldcode wenst vast te stellen zodat de beroepskrachten die binnen ZorgAZ werkzaam zijn weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld en/of mishandeling;
- Dat ZorgAZ in deze code ook vastlegt op welke wijze zij de beroepskrachten bij deze stappen ondersteunt;
- Dat onder huiselijk geweld wordt verstaan: lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld, of bedreiging daarmee door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling, vrouwelijke genitale verminking, huwelijksdwang en eer gerelateerd geweld. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex-) partners gezinsleden, familieleden, mantelzorgers en huisvrienden;
- Dat onder kinder- en ouderenmishandeling wordt verstaan: iedere vorm van een voor een oudere bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de mantelzorgers of andere personen ten opzichte van wie de oudere in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan het kind of de oudere in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eer gerelateerd geweld, huwelijksdwang, vrouwelijke genitale verminking.
- Dat onder beroepskracht in deze code wordt verstaan: de beroepskracht die voor ZorgAZ werkzaam is en die in dit verband aan cliënten van de organisatie zorg, verpleging, begeleiding, onderwijs, of een andere wijze van ondersteuning biedt;
- Dat onder cliënt in deze code wordt verstaan: iedere persoon aan wie de beroepskracht zijn professionele diensten verleent en een zorgovereenkomst/ machtiging zorg met ZorgAZ heeft;

In aanmerking nemende

- De Wet maatschappelijke ondersteuning;
- De wet op jeugdzorg;
- Zorgverzekeringswet;
- Wet langdurige zorg;
- Het privacyreglement van ZorgAZ;
- Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Algemene verordening gegevensbescherming AVG

Stelt de directie van ZorgAZ de volgende Meldcode Huiselijk Geweld en mishandeling vast;

- Deel A: Stappenplan
- Deel B: Besluit tot Hulp of Melding

Deel A - Stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en mishandeling (5 stappen)

De twee wettelijke meldrechten voor huiselijk geweld en voor mishandeling bieden alle beroepskrachten met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht, het recht om een vermoeden van mishandeling of huiselijk geweld te melden, ook als zij daarvoor geen toestemming hebben van hun cliënt. Zie voor de wetteksten artikel 53 lid 3 Wet op de jeugdzorg en artikel 21d lid 3 Wet maatschappelijke ondersteuning. Deze beide wettelijke meldrechten maken een inbreuk mogelijk op het beroepsgeheim van betrokken zorgverleners. De stappen van de meldcode beschrijven hoe een beroepskracht met een geheimhoudingsplicht op een zorgvuldige wijze om gaat met deze meldrechten.

Stap 1: In kaart brengen van signalen

- Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld en/of mishandeling bevestigen of ontcrachten in kaart en leg deze vast.
- Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.
- Maak bij het signaleren van huiselijk geweld en/of mishandeling gebruik van een signaleringsinstrument, die ZorgAZ als basis hanteert.
- Beschrijf uw signalen zo feitelijk mogelijk. Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontcracht. Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd. Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een bevoegde beroepskracht.

Signalen van geweld door een beroepskracht in een zorgrelatie

Gaan de signalen over mogelijk geweld gepleegd door een beroepskracht ten opzichte van een cliënt of een leerling, meld de signalen dan bij de leidinggevende of de directie, conform de interne richtlijnen. In dat geval is dit stappen- plan niet van toepassing.

Signalen van geweld tussen cliënten

Signalen over mogelijk geweld gepleegd tussen cliënten, zoals bijvoorbeeld geweld tussen bewoners van een instelling, tussen bewoners van een gezinshuis, of andere samenwoning, vallen niet onder het stappenplan van de meldcode. Uw signalen meldt u bij de leidinggevende of de directie. Op deze regel geldt een uitzondering: de signalen van mogelijk geweld vallen wel onder de meldcode als het geweld zich afspeelt tussen partners die beiden cliënt zijn van ZorgAZ, bijvoorbeeld als zij als echtgenoten of partners samenwonen in een vorm van instelling of de thuissituatie.

Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van de diverse steun en meldpunten voor huiselijk geweldmishandeling en letsel.

Binnen ZorgAZ is onvoldoende kennis aanwezig over de aanpak van specifieke vormen van geweld, zoals eer gerelateerd geweld, huwelijksdwang, seksueel misbruik en vrouwelijke genitale verminking. In die gevallen wordt altijd advies gevraagd het Steunpunt Huiselijk Geweld over de vervolgstappen. Dit advies is ook van belang om mogelijke veiligheidsrisico's van eventuele vervolgstappen zorgvuldig af te kunnen wegen. De directie besluit over de vervolgstappen. De

uitkomsten van de collegiale consultatie en/of het gegeven advies worden vastgelegd in het cliëntdossier.

Stap 3: Gesprek met de cliënt

Binnen ZorgAZ worden de signalen altijd met de cliënt besproken. Eventueel met ondersteuning van een van de steunpunten in voorbereiden of voeren van het gesprek.

Kern van het gesprek

- Leg de cliënt het doel uit van het gesprek;
- Beschrijf de feiten die u hebt vastgesteld en de waarnemingen die u hebt gedaan;
- Nodig de cliënt uit om een reactie hierop te geven;

Nb. kom pas na deze reactie zo nodig met een interpretatie van hetgeen u hebt gezien, gehoord en waargenomen.

Het doen van een melding zonder dat de signalen zijn besproken met de cliënt, is alleen mogelijk als:

- Er concrete aanwijzingen zijn dat de veiligheid van de cliënt, die van u zelf, of die van een ander in het geding is, of zou kunnen zijn;
- U goede redenen hebt om te veronderstellen dat de cliënt door dit gesprek het contact met u zal verbreken en dat de cliënt daardoor niet voldoende meer kan worden beschermd tegen het mogelijk geweld.

Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld en/of mishandeling en vraag in geval van twijfel altijd (opnieuw) bij een van de advies en steunpunten.

Weeg op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en van het gesprek met de cliënt het risico op huiselijk geweld en/of mishandeling. Weeg eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de mishandeling.

Maak bij het inschatten van het risico op huiselijk geweld of op mishandeling gebruik van een risicotaxatie instrument als een dergelijk instrument.

Raadpleeg in geval van twijfel altijd (opnieuw) een van de meld of steunpunten. Zij bieden ondersteuning bij het wegen van het geweld en van de risico's op schade en zij kunnen adviseren over vervolgstappen.

Stap 5: Beslissen: zelfhulp organiseren of melden

Hulp organiseren en effecten volgen

Meent u, op basis van uw afweging in stap 4, dat u uw cliënt en zijn gezin redelijkerwijs voldoende tegen het risico op huiselijk geweld en/of mishandeling kunt beschermen:

- Organiseer dan de noodzakelijke hulp;
- Volg de effecten van deze hulp;
- Doe alsnog een melding als er signalen zijn dat het huiselijk geweld en/of mishandeling niet stopt of opnieuw begint.

Melden en bespreken met de cliënt

Kunt u uw cliënt niet voldoende tegen het risico op huiselijk geweld en/of mishandeling beschermen of twijfelt u eraan of u voldoende bescherming hiertegen kunt bieden:

- Meldt uw vermoeden bij het Veilig thuis in de regio;
- Sluit bij uw melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die u meldt (ook) van anderen afkomstig is;
- Overleg bij uw melding met 'Veilig thuis' wat u na de melding, binnen de grenzen van uw gebruikelijke werkzaamheden, zelf nog kunt doen om uw cliënt en zijn gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen.

Bespreek uw melding vooraf met uw cliënt (vanaf 12 jaar) en of met de mantelzorger (als de cliënt het vermogen tot een gesprek niet heeft)

- Leg uit waarom u van plan bent een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is; - Vraag de cliënt uitdrukkelijk om een reactie;
- In geval van bezwaren van de cliënt, overleg op welke wijze u tegemoet kunt komen aan deze bezwaren;
- Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om uw cliënt of zijn gezinslid te beschermen tegen het geweld en/of mishandeling. Betrek in uw afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de cliënt of zijn gezinslid door het doen van een melding daartegen te beschermen;
- Doe een melding indien naar uw oordeel de bescherming van de cliënt of zijn gezinslid de doorslag moet geven Van contacten met de cliënt over de melding kunt u afzien:
- Zijn er concrete aanwijzingen zijn dat de veiligheid van de cliënt, die van u zelf, of die van een ander in het geding is, of zou kunnen zijn;
- Als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de cliënt daardoor het contact met u zal verbreken.

Deel B - Besluit tot Hulp of Melding

Verdeling van verantwoordelijkheden voor het zetten van de stappen en het beslissen over het al dan niet doen van een melding. Het zetten van de stappen van de meldcode is een verantwoordelijkheid van: het management en commissie huiselijk geweld. Zij neemt ook de taak van aandacht functionaris mishandeling op zich, met consultatie van Veilig thuis. De directie besluit of ZorgAZ de hulp kan bieden of dat wordt overgegaan tot een melding. Het onderwerp mishandeling zal jaarlijks op de agenda / scholing van de beroepskrachten komen.

Verantwoordelijkheden van ZorgAZ voor het scheppen van randvoorwaarden voor een veilig werk-en meldklimaat.

Gelet op de Wet verplichte meldcode draagt de directie van ZorgAZ er zorg voor dat:

- Op het kantoor van ZorgAZ is een aandacht functionaris kindermishandeling en huiselijk geweld werkzaam. Bij afwezigheid wordt zij vervangen door een van haar collega's van zorgcoördinatie. Medewerkers kunnen hier terecht met vragen rondom de meldcode en voor ondersteuning bij het signaleren en het zetten van stappen.
- De aandacht functionaris heeft voldoende kennis en vaardigheden op het gebied van kindermishandeling en huiselijk geweld en houdt deze op peil door zich waar nodig te laten bijscholen.
- Er binnen de organisatie een meldcode beschikbaar is die voldoet aan de eisen van de wet; -
- Er binnen de organisatie bekendheid wordt gegeven aan het doel en de inhoud van de meldcode;
- Regelmatig een aanbod wordt gedaan van trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering zodat beroepskrachten voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en ouderenmishandeling en voor het zetten van de stappen van de code;
- De meldcode wordt opgenomen in het inwerkprogramma van nieuwe medewerkers;
- Er voldoende deskundigen beschikbaar zijn die de beroepskrachten kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de code;
- De meldcode aansluit op de werkprocessen binnen de organisatie;
- De werking van de meldcode regelmatig wordt geëvalueerd en dat zo nodig acties in gang worden gezet om de kennis en het gebruik van de meldcode te bevorderen.
- ZorgAZ ondersteunt haar medewerkers wanneer zij door cliënten worden aangesproken op de wijze waarop zij het protocol toepassen. Deze werkwijze is van belang voor een veilig werk- en meldklimaat en maken de medewerker duidelijk dat het handelen volgens de code geen individuele keuze is maar (door de overheid opgelegd) beleid.

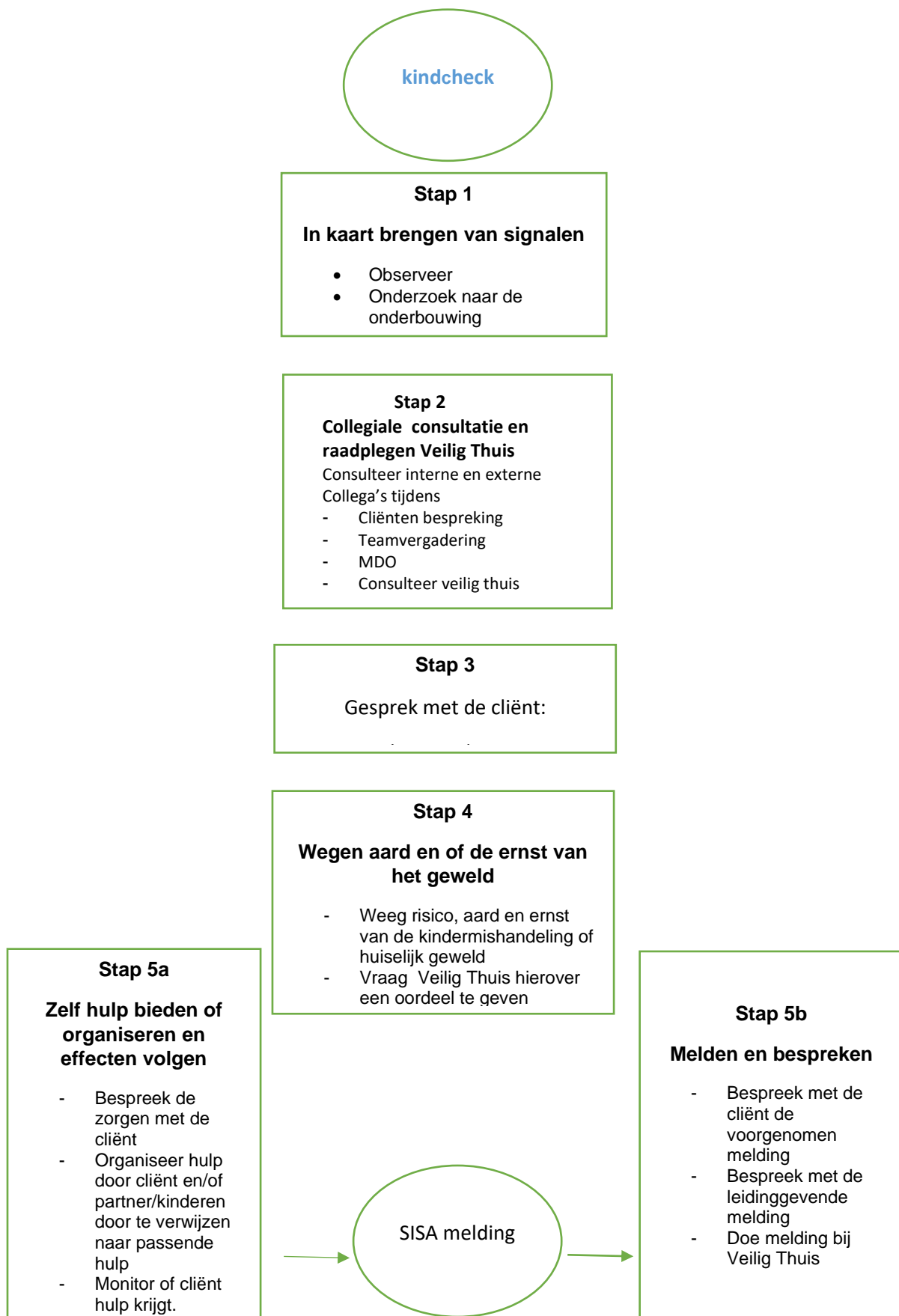
Belangrijke contactgegevens

Politie (bij noodsituaties)
Politie (voor alles wat 'zonder zwaailicht'
kan en voor informatie en advies)
Veilig Thuis (24 uur bereikbaar)
www.vooreenveiligthuis.nl
www.slachtofferwijzer.nl
www.huiselijkgeweld.nl

Alarmnummer : 112
Algemeen nummer : 0900 8844
Telefoonnummer : 0800-2000

Meer specifieke informatie of gegevens van instanties zijn te verkrijgen via de directie.

Bijlage 1: Route bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Bijlage 2: Privacy/ beroepsgeheim

Iedere beroepskracht die individuele cliënten hulp, zorg, steun, of een andere vorm van begeleiding biedt heeft een beroepsgeheim. Deze zwijgplicht, zoals het beroepsgeheim ook wel wordt genoemd, verplicht de beroepskracht om, kort gezegd, geen informatie over de cliënt aan derden te verstrekken, tenzij de cliënt hem daarvoor toestemming heeft gegeven.

Doel van het beroepsgeheim is de drempel voor de toegang tot de hulpverlening zo laag mogelijk te maken en de cliënt het vertrouwen te geven dat hij vrijuit kan spreken.

Deze algemene zwijgplicht voor hulpverleners en begeleiders is niet specifiek opgenomen in een bepaalde wet, maar wordt afgeleid uit de privacy bepalingen uit het Europees Verdrag voor de Rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (art. 8) en uit de Grondwet (art. 10). Deze bepalingen worden nog eens ondersteund door artikel 272 Wetboek van Strafrecht dat een verbod bevat op het verbreken van geheimen die aan de beroepskracht zijn toevertrouwd.

Er doet zich bij de omgang met de zwijgplicht een zekere paradox voor. De zwijgplicht is hét instrument bij uitstek om ervoor te zorgen dat mensen naar de beroepskracht toe komen en ook bereid zijn om open over hun zorgen te spreken. Maar een te rigide omgang met het beroepsgeheim kan tot gevolg hebben dat een cliënt die dringend hulp nodig heeft juist niet geholpen wordt omdat de beroepskracht meent dat hij vanwege zijn beroepsgeheim niet mag ingrijpen. Al met al is de omgang met het beroepsgeheim een vorm van evenwichtskunst: geheimhouding waar mogelijk, zorgvuldige doorbreking waar nodig.

Bij het verstrekken van gegevens van een cliënt aan een ander geldt als hoofdregel dat de beroepskracht zich inspant om toestemming te krijgen.

Het uitgangspunt is dus om toestemming te krijgen, tenzij:

- De veiligheid van cliënt, medewerker of een andere in het geding is.
- Zonder melding, het onderzoeken van die melding en toe leiden naar hulp, bestaat ernstig gevaar op gezondheidsschade (fysiek, psychisch)
- Er is acuut gevaar en geen tijd om alle stappen van de meldcode te doorlopen.

Het moet hierbij wel gaan om beredeneerd (concrete feiten/ omstandigheden), d.w.z. een 'redelijk vermoeden' van huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

Wettelijk meldrecht kindermishandeling en huiselijk geweld biedt iedere beroepskracht met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht heeft het wettelijk recht om, zo nodig zonder toestemming van (de ouders van) hun cliënt, vermoedens van kindermishandeling of huiselijk geweld, bij Veilig Thuis te melden. Dit wettelijk meldrecht is opgenomen in artikel 5.2.6 van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015. Daarnaast omvat het meldrecht het recht voor de beroepskracht om, zonder toestemming van de cliënt, op verzoek van Veilig Thuis informatie over betrokkene te verstrekken.

Meer informatie: www.huiselijkgeweldenberoepsgeheim.nl